

Педагогічна технологія "Створення ситуації успіху" та інтерактивні методи перевірки знань

Реформування освіти в Україні передбачене не тільки інструктивними листами Міністерства освіти і науки, але й самим часом, дійсністю.

Соціологічні дослідження останніх років щодо відмінностей між нашою загальноосвітньою середньою школою та школою західноєвропейською чи американською свідчать про те, що наші діти при досить високому рівні теоретичних знань недостатньо підготовлені до успішного дорослого життя в демократичному суспільстві, де цінується ініціативність, самостійність суджень в ухваленні рішень.

Наші учні скупі у спілкуванні, часто не можуть висловити правильно власну думку, схильні до того, щоб відсидітися, бути не поміченими на уроці, не навчені особистісно проявляти себе в школі, вони й за її порогом нерідко залишаються такими ж пасивними, не впевненими в собі людьми. Найголовніша причина цього не лише та, що наша школа залишається просвітницькою, зорієнтованою на запам'ятовування різноманітних фактів, ідей, а не на розвиток в учнів критичного погляду на явища, уміння співпрацювати. Головна причина також та, що дитина під час перебування в школі втрачає радість навчання, пізнання нового, спілкування з книгою, учителем, стає зашореною, байдужою до навчання взагалі, і ще гірше — озлобленою, некерованою, заважає працювати іншим.

Велика роль у подоланні цих негативних явищ належить учителю, який має замислитися не тільки над тим, як знайти якомога більше інформації і подати її в цікавій, доступній формі, а й над тим, як привернути інтерес учня до навчання, до предмета, як максимально наблизити навчальний процес до життєвих реалій.

В.О.Сухомлинський писав: "Дати дітям радість праці, радість успіху в навчанні, збудити в їхніх серцях почуття гордості, власної гідності — це перша заповідь виховання. Дитяча душа як чистий аркуш паперу ... Записи на ньому роблять батьки, друзі, оточуючі. Та чи не найважливішими є записи, зроблені педагогом на чистому аркуші дитячої душі. І головними його гаслами в цій роботі повинні стати такі: "Допоможи! Не зашкодь!"

Таким чином, народження педагогічної технології "Створення ситуації успіху" було зумовлено самим життям. Як допомогти дитині досягнути радості від свого розуму, емоцій, своєї неповторності? Вирішити ці проблеми допоможуть уроки співтворчості, де вчитель і учень, як, рівний з рівним, намагаються досягнути в спільній праці вершини прекрасного, де головне місце в роботі надається учневі, враженому від спілкування з текстом. На вчителя покладаються лише організаторські функції: як скерувати роботу, у яке русло спрямувати роздуми, як змусити працювати уяву, фантазію, розумові, пізнавальні, творчі здібності, щоб в очах учнів засвітилася радість, щоб у кожного з них з'явилася впевненість у своїх силах.

Покликана допомогти нам у цьому педагогічна технологія "Створення ситуації успіху" базується на працях А.С.Макаренка, В.О.Сухомлинського та інших видатних педагогів. Наприклад, у своїй педагогічній діяльності А.С.Макаренко розробляв ідею "завтрашньої радості", а В.О.Сухомлинський розвинув її у створеній ним "Школі радощів". Результати діяльності цих педагогів підводять нас до усвідомлення можливостей упровадження в навчально-виховний процес сучасної школи такої педагогічної технології, яка була б націлена саме на те, як викликати в дітей почуття радощів, забезпечити успіх у навчанні. Якщо ми не бажаємо "зламати" дитину в період формування її особистості, маємо мету допомогти в розвитку, оберігаючи природну індивідуальність, то ні в якому разі не можна позбавляти дитину чекання "завтрашньої радості", віри у свої можливості, сподівань на позитивні перспективи в майбутньому.

В основі педагогічної технології "Створення ситуації успіху" лежить особистісно орієнтований підхід до процесу навчання та виховання.

Ситуація успіху — це суб'єктивний психічний стан задоволення наслідком фізичної або моральної напруги виконавця справи, творця явища.

Ситуація успіху досягається тоді, коли сама дитина визначає цей результат як успіх. Кожному педагогу слід звернути увагу на цей постулат. Об'єктивна успішність діяльності дитини — це успіх зовнішній, тому що якість результату оцінюється свідками дійства. Усвідомлення ситуації успіху самим же учнем, розуміння її значимості виникає у суб'єкта після здолання своєї боязкості, невміння, незнання, психологічної вразливості та інших видів труднощів.

Слід зазначити, що навіть інколи переживаючи ситуацію успіху, дитина може зазнати суттєвих емоційних вражень, різко змінити в позитивний бік стиль свого життя. Створена ситуація успіху стає точкою відліку для змін у взаєминах з оточуючими, для подальшого руху дитини вгору щаблями розвитку особистості. Заряд активного оптимізму, здобутий в юності, гартує характер, підвищує життєву стійкість, здатність до протидії.

Успіх, якщо його переживає дитина неодноразово, відкриває період визволення прихованих можливостей особистості, перетворення та реалізації духовних сил.

Мета і завдання технології

Головна мета діяльності вчителя — створити ситуацію успіху для розвитку особистості дитини, дати можливість кожному вихованцю відчувати радість досягнення успіху, усвідомлення своїх здібностей, віри у власні сили.

Завдання педагога — допомогти особистості дитини зрости в успіху, дати відчути радість від здолання труднощів, переконати, що задарма в житті нічого не дається, скрізь необхідно докласти зусиль. І успіх буде еквівалентним витраченим зусиллям.

Організація ситуації успіху розв'язує багато проблем щодо агресивності дитини, неслухняності як постійної риси характеру, ізолюваності в групі, лінощів тощо. Коли педагог має справу з такими учнями, починати треба з ситуації успіху: дати учню можливість пережити успіх, а потім здивуватися разом з ним психологічній силі успішної діяльності в перетворенні особистості.

Зміст педагогічної технології

Знання, знання, знання — за будь-яку ціну! Дитина з її проблемами відходить на другий план, навіть якщо ці проблеми пов'язані з тим-таки процесом навчання. Але ж саме в юності людина особливо гостро потребує піднесеного сприйняття світу, пошуків себе та справжнього сенсу життя і в цілому пошукової активності.

Передумови до пошукової поведінки, що з ними народжується людина, можуть надалі як розвинутися в процесі індивідуального розвитку людини, так і бути знищеними.

Низький рівень знань учня або нездатність виявити ці знання перед учителем можуть призвести до покарання поганою оцінкою та моральним засудженням. А методи покарання, замість того, щоб мобілізувати учня на більш інтенсивне навчання, остаточно його демобілізують, підривають віру у свої можливості, сподівання на поліпшення становища й призводять до ще більшого відставання, яке, у свою чергу, призводить до подальшого зниження оцінок. Знижується пошукова активність учня, що обумовлює появу нових невдач та формування замкнутого кола.

Найтяжчі наслідки пов'язані з установками, за яких причину безпорадності учень приписує своїм особистим якостям, як незмінним і таким, що однозначно впливають на всі форми життєдіяльності. Незалежно від того, з якої причини знижується успішність у школяра, позиція викладача відіграє вирішальну роль у подоланні цього відставання. Учитель, орієнтуючи дитину на цілком реальну мету особистого вдосконалення, тим самим зменшує кількість внутрішніх і зовнішніх конфліктів.

Однією з основних умов становлення особистості є Серйозне ставлення до самого себе як до людини з самого раннього віку, а це неможливо без серйозного та поважного ставлення до дитини з боку авторитетних для неї дорослих, якими є шкільні вчителі. Тільки особистісно орієнтоване навчання дає можливість кожному учню реалізувати індивідуальні особливості, розвинути свою пошукову активність.

Педагогічна технологія "Створення ситуації успіху" допомагає долати труднощі, включає створення різноманітних видів радості, використання прийомів, за допомогою яких розгортається робота з різними категоріями учнів.

У цій педагогічній технології всіх учнів умовно розділимо на групи:

"Надійні" — це школярі, які мають добрі здібності, працюють самостійно, сумлінно ставляться до своїх обов'язків, самостійні, упевнені в собі. У класі такі діти почуваються спокійно, упевнено, захищено. Основа їх надійності — у постійному відчутті радості, що відбулася як результат усвідомлення ними своєї значущості в шкільному житті. Та хоча радість їх у чомусь буденна, проте постійна та глибока. Такі учні користуються авторитетом у класі та серед учителів. У роботі з ними потрібна спеціальна методика.

"Упевнені в собі" — здібності таких учнів можуть бути і вищими, ніж у "надійних", однак система їх роботи не настільки підлагоджена. Періоди успіху, злету змінюються розслабленням, спадом. Діти дуже емоційно реагують і на досягнення, і на невдачі. У класі викликають симпатію, однак вадами таких учнів, крім можливих збоїв у роботі, є швидке звикання до успіху, переростання впевненості в самовпевненість.

"Невпевнені" — це загалом успішні школярі, пізнавальні інтереси яких пов'язані, зазвичай, з навчанням. Вони більш-менш відповідально ставляться до справи. Головна їх розпізнавальна риса — невпевненість у своїх силах. Причини цього можуть бути різні: занижена самооцінка, нестійкий настрій, складна психологічна атмосфера в сім'ї, епізодичні невдачі тощо. Найбільш хворобливо такі діти реагують на несправедливість учителів, на необ'єктивність оцінювання. Вибір прийомів роботи вчителя з учнем цієї категорії залежить і від особистості учня, і від рівня взаємин з учителем, і від конкретної ситуації.

Категорія учнів **"Зневірені"** — це переважно діти, які мають непогану підготовку, здібності. Однак після відчутної колись радості сподівань, що здійснилися, з різних причин втратили її. Причини відчаю можуть бути різноманітні. Серія невдач, безтактність педагога, ситуація в родині, у якій спочатку дитина займала місце загального улюбленця, а потім потрапила в ситуацію "Попелюшки".

Категорія учнів **"Майже втрачені"** — це діти з великими прогалинами в знаннях, мають здібності різного рівня, але найчастіше — середнього або низького. Вони втратили надію на успіх, відкрито заявляють про своє небажання вчитися. У класі такі діти або стають зневаженими серед однолітків, дедалі більш замикаються в собі, або намагаються привернути увагу до себе грубістю, неадекватною поведінкою, особливо в підлітковому віці, який, як відомо, є найбільш сенситивним віком для становлення духовності людини. Підліток активно шукає себе у світі дорослих, пристосовується до нього, формує основу світогляду, життєвої позиції, характеру. Допомогти таким учням повернути втрачену радість, пізнати свою власну особистість, своє "Я", зрозуміти свої потреби, прагнення, мету, ідеал, навчити діставати насолоду від мистецтва слова, навчити дитину гармонізувати свої бажання — найскладніші завдання педагога, який працює з учнями цієї категорії.

Основні прийоми педагогічної технології "Створення ситуації успіху"

Надія на успіх живе в кожній людині. Але, на жаль, не кожна надія здійснюється, тому що успіх гарантований лише для тих, хто прикладає до його здійснення власні зусилля. Шляхи створення ситуації успіху різні, вони залежать від груп школярів, з якими працює вчитель. Допоможуть вести роботу у цьому напрямку, наблизити успіх до кожної дитини наступні прийоми:

Приєм **"Невтручання"** — максимальне надання самостійності у вирішенні проблеми.

"Холодний душ" — учителю не слід поспішати з поліпшенням оцінок, він не тільки не "поливає бальзамом" зачеплене самолюбство, але й трохи "підсипає солі" (за А.С.Макаренком).

"Анонсування" — спершу треба обговорити з учнем, що йому потрібно буде зробити, провести мовби репетицію майбутньої події. **"Невпевненим"** така попередня підготовка створить психологічну установку на можливий успіх, дасть упевненість у своїх власних силах.

"Гидке каченя" — прийом для "зневіраних" учнів. Важливо вчасно побачити їхні позитивні якості, створити всі можливі умови для тих, кому так необхідно, щоб хтось повірив у них, допоміг удосконалитися.

Сенс прийому **"Емоційне заохочення"** у тому, щоб уселити в дитину віру в себе, похвалити за будь-що, навіть незначне; усмішкою, поглядом дати зрозуміти учню, що серце, душа вчителя розкриті для нього.

"Сходинок до успіху" — крок за кроком підніматися разом з учнем сходами знань. -

"Емоційне блокування" — це обмеження розгортання образи, розчарування, втрати віри у власні сили. Треба допомогти учневі пересилити свою невдачу, знайти її причину, переорієнтувати його з песимістичної оцінки подій на оптимістичну.

"Стабілізація" — створення умов для того, щоб загальна позитивна реакція класу на діяльність учня не стала одноразовою, а, по можливості, часто повторювалась.

"Даю шанс" — спеціально підготовлена педагогом ситуація, за якої дитина дістає можливість неочікувану для самої себе розкрити власні можливості, здібності.

Прийом **"Сповідь"** — щире звернення до найкращих дитячих почуттів, розкриття перед учнем стану своєї душі. Однак цей прийом може дати очікуваний ефект лише в разі правильного прогнозування вчителем відповідної реакції учня.

Прийом **"Стеж за нами"** використовується для дітей з інтелектуальною занеухайністю, з лінощами думки. Сенси його полягає в тому, щоб дати можливість учню відчувати радість визнання в собі інтелектуальних сил.

"Емоційний сплеск" — це спроба дати емоційний заряд упевненості в тяжку для учня хвилину, нагадавши йому про його великі інтелектуальні можливості, звільнити від психологічної затисненості енергію, думку, знання.

Прийом **"Обмін ролями"** дає учням можливість проявити себе, наприклад, у ролі учителя, показує дітям, що вони здатні робити набагато більше, ніж від них очікують.

"Створення ситуації змагань" — завдання педагога — виявлення гідного "суперника" й утримання ситуації інтелектуально-творчого змагання під педагогічним контролем.

"Вибір адекватних стимулів" — стимул для роботи повинен бути привабливим для учнів, а при втраті своєї актуальності змінюватись.

"Допомога друга" — це вчасна допомога як з боку викладача, так і з боку учнів, що підтримує прагнення дитини стати на ноги, уселяє в неї впевненість у власні сили, у спроможність здолати труднощі.

Сутність прийому **"Еврика"** є прагнення вчителя активізувати учнів нехай на маленьке, але власне відкриття відомих фактів, що спонукає їх мислити, відкривати для себе нове, розкривати красу процесу пізнання.

Прийом **"Навмисна помилка"** активізує увагу учнів. Його рекомендується використовувати при перевірці знань.

Шляхи створення "ситуації успіху" різні, вони залежать від груп школярів, з якими працює вчитель.

Навмисна

Навмисна

Надійні

Невтручання

Емоційне
заохочення

Емоційний
сплеск

Анонсування

Еврика

Невпевнені

Емоційний
сплеск

Навмисна
помилка

Впевнені в
Майже
втрачені

Сходинки до
успіху

Даю шанс

Стабілізація

Сповідь

Стеж за нами

Зневірені

Гидке каченя

Емоційне
заохочення

Допомога
друга

Емоційне
блокування

Сповідь

Стабілізація

Емоційний
сплеск

Емоційне
заохочення

**Майже
втрачені**

Вибір
адекватних
стимулів

Гидке каченя

Даю шанс

Стеж за нами

Допомога
друга

Вимоги до особистості й діяльності педагога

Для створення ситуації успіху важлива емоційна культура вчителя, його психологічна компетентність, вербальна інструментовка, наприклад, такі висловлювання педагога :

- Це дуже важливо, і в тебе неодмінно вийде...
- Саме ти й міг би зробити таку справу...
- Це зовсім не складно. Навіть якщо не вийде — нічого страшного...
- Починай же! Я впевнений, ти це добре зробиш...
- Ось ця деталь вийшла в тебе дуже гарно!

І головне, що треба вчителю, який приступає до роботи за педагогічною технологією "Створення ситуації успіху", — створити оптимістичну установку дитини, забути на деякий час про її недоліки, побачити тільки перспективні лінії її розвитку. Безперечно, ця методика заслуговує на серйозну увагу з боку вчителів сучасної школи.

3 практичного досвіду вчителя

Одним з найважливіших завдань учителя зарубіжної літератури є виховання особистості, здатної мислити творчо, самостійно орієнтуватися в сучасному інформаційному середовищі, ринкових умовах життя.

Які ж інтерактивні прийоми я використовую на уроках, щоб вивчення зарубіжної літератури стимулювало розвиток творчих здібностей, уміння нестандартно мислити, швидко орієнтуватися в ситуації, активізувало особистісний потенціал учня?

Ця робота розпочинається вже в 5 класі. Розвитку розумових, творчих здібностей учнів сприяють такі прості, на перший погляд, завдання :

- Давайте разом збудуємо "Дім фольклору". Які фольклорні жанри будуть мешкати в ньому?
- Порівняйте народну і літературну казку.
Оформіть свої висновки у вигляді таблиці.
- Напишіть "Кодекс законів джунглів" за книгою Р.Кіплінга "Мауглі".
- Проведіть міні-дослідження "Мандрівні сюжети в казках різних народів", "Риси народної казки у вступі до поеми О.С.Пушкіна "Руслан і Людмила".
- Складіть діалог Герди і Снігової Королеви (за казкою Г.К.Андерсена "Снігова Королева". Визначте роль людей, птахів і звірів у пошуках Гердою Кая:
Кохання...

Несподіване, п'янке. Захоплює, хвилює, полонить. Заради цього варто жити. Любов...

А ось, наприклад, сенкан, складений учнем 11-А класу Ткаченко О., якого можна віднести до категорії "невпевнені":

Почуття... Прекрасне, вічне. Живить, надихає, хвилює. Дарує

щастя або смуток — Кохання.

Успіх, підтверджений однолітками і вчителем, дав поштовх для подальших досягнень учня.

Франц Кафка "Перевтілення"

Прийом "Вільне письмо"

Протягом п'яти хвилин запишіть свої думки з приводу запитання без зупинки, не відриваючи ручку від аркуша:

— Як новела Кафки "Перевтілення" розкриває абсурдність світового буття?

Франц Кафка "Перевтілення"

Прийом "Збережи останнє слово за собою"

Розпочавши обговорення запропонованого питання, передайте естафету сусіду по парті, потім п'яти учням з будь-яких сусідніх парт. Після обговорення підбийте підсумок усього, що було сказано ("Таким чином...")

- Як сприйняв Замза свій новий стан? (I група)
- Як сприйняли метаморфозу рідні? (II група)
- Таким чином...

Гійом Аполлінер "Міст Мірабо" Прийом "Кутки"

Запишіть у таблицю по 5 виважених аргументів на підтвердження й заперечення тези, закладеної в рядках:

Любов — це "журба і втіха, крутнява шалена"

ТАК	НІ

Доведіть свою позицію іншим учням класу, яким треба підтвердити ваші думки або заперечити їх.

Олександр Блок "На полі Куликовому", "Незнайома",

"Про доблесті, про подвиги, про славу"

Прийом "Літературні кола"

"Незнайома" О. Блока

Завдання для дискусії:

- Доведіть, що образ "Незнайомої" у вірші є втіленням "Вічної жіночості".
- Доведіть, що автор цього вірша — поет-символіст(змін ролей).

Рольова гра

Розподіл ролей: 1. *Шукач цитат.* Виразне читання уривків, які мають відношення до запропонованого завдання.

2. *Дослідник.* Фонова інформація: вплив на творчість Блока філософії В.Соловйова, символізму.

3. *Спостерігач.* Відстеження усіх змін у настроях ліричного героя та

їх причин.

4. *Зв'язківець*. Зв'язки між текстом та навколишнім світом.
 5. *Пошуковець*. Формулює питання за змістом твору, які він хотів би обговорити з іншими.
 6. *Шукач слів*. Знаходить цікаві, незвичайні або нові слова та пояснює їх.
 7. *Контролер*. Стежить за порядком, допомагає вступати в розмову по черзі, не відходити від теми, дотримуватися регламенту.
 8. *Ілюстратор*. Малює портрети головних героїв, описує обстановку, події.
 9. *Професор*. Доповідає про роботу групи, робить висновки.
- Аналіз наступного вірша — зміна ролей.

Поезія "Срібної доби" Прийом "Семінар читачів"

1. Проведення вчителем міні-уроку (процедурний тип: тема, мета, головні завдання уроку) — (5—10 хв.)
2. Читання учнями ("невпевнені", "зневірені", "майже втрачені") раніше підібраних невеликих цікавих текстів про поетів "Срібної доби" або цікава розповідь про одного з них ("надійні", "впевнені в собі" учні) — (10 хв.).
3. Проведення читацького діалогу "учитель-учень" — (3—5 хв.)
4. Відгук про прочитане — як домашнє завдання (письмовий звіт, ілюстрації, газети, запитання до семінару, дискусії, реферати, роздаткові картки із завданням тощо). Остаточне оцінювання роботи — на наступному уроці.

Томас Манн "Маріо і чарівник" Стратегія "Джигсоу"

1. Кожен ряд — "первинна група".
2. По одному учню з кожного ряду — експерти.

Завдання для первинних груп:

— опрацювати частину тексту; (для "невпевнених", "зневірених", "майже втрачених" учнів).

1 ряд — Німецька родина на італійському курорті. Перші неприємності.

2 ряд — Виступ горбатого штукаря-гіпнотизера й реакція публіки.

1 ряд — Знущання з Маріо. Трагічний фінал.

Завдання для експертів: ("надійні", "впевнені в собі" учні).

— Підготувати 8 контрольних запитань до своєї частини тексту (учень з першого ряду—перша частина, з другого ряду — друга частина, з третього ряду—третя частина).

— Перевірити рівень засвоєння тексту учнями "первинної групи".

3. Учитель підбиває підсумок роботи разом з "експертами", репрезентуючи отримані знання.

М.Булгаков "Майстер і Маргарита" Прийом "Порушена послідовність"

1. Учні-асистенти зачитують невеликий фрагмент тексту, на їх погляд, особливо важливий (2—3 хв.), додаючи від себе фразу "Після цього ... відбулося наступне..." Іде коротка (2 хв.) розповідь, про події з порушенням послідовності викладення змісту твору).

2. Учні класу, на яких указав асистент, виправляють його помилку, переказуючи даний фрагмент **ближче до авторського варіанту**, М.Булгаков "Майстер і Маргарита" Прийом "Карусель"

Учитель продовжує урок з класом. У кінці класної кімнати працюють 2 групи по 4 учні + 2 учні-контролери. Контролер видає кожній групі аркуш із запитанням. Кожен учень групи під запитанням фіксує свій номер (1,2,3,4) відповіді. Потім складає аркуш у вигляді гармошки таким чином, щоб відповідь була схована, а залишилося лише місце для запитання і відповіді на нього наступного учня. Листок передають один одному по колу. Робота повторюється з іншими запитаннями. Контролер стежить за порядком роботи, збирає листки з відповідями й передає вчителю, який підсумовує зроблене, ставить оцінку.

Запитання:

1 *листок*. Чи можна твір М.Булгаков "Майстер і Маргарита" назвати автобіографічним. Чому?

2 *листок*. З якою метою Воланд з'явився в Москві?

3 *листок*. За що були покарані Воландом глядачі вистави в театрі Варьєте?

4 *листок*. Чому, на ваш погляд, Майстер не заслужив світла, а заслужив лише "вічний спокій"?

5 *листок*. Чому кіт Бегемот й Азазелло спалили Будинок Грибоєдова?

6 *листок*. На які жертви пішла заради кохання Маргарита?

Альбер Камю "Чума" Прийом "Кубування"

(працюють 5—6 учнів, алгоритм роботи дивися вище) Завдання:

1. Опиши симптоми чуми.

2. Порівняй ставлення до подій, що відбувалися, в листі доктора Ріє, міркуваннях Панлю, Рамбера.

3. Які асоціації викликає слово "чума"? Чому назва твору є багатозначною, символічною?

4. Проаналізуй дії доктора Ріє та його друзів під час епідемії.

Які наслідки дала їхня робота? Які темні і світлі сторони людського ества висвітлила чума? Узагальни відповідь у вигляді таблиці.

Генріх Белль

"Подорожній, коли ти прийдеш у Спа..."

Прийом "Вільне письмо"

Упродовж 5—10 хвилин запиши свої враження, емоції, думки щодо прочитаного твору, не відриваючи ручки від аркуша паперу.

**Олександр Твардовський. Поема "Василь Тьоркін" Прийом
"Щоденник подвійних нотаток"**

Зошит ділиться на 2 колонки: у першу записуються фрази(3—5), що найбільше вразили в прочитаному тексті; у другу — міркування учня щодо записаної цитати.

Фраза з тексту	Мої міркування
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Е.Хемінгуей "Старий і море" Форма роботи — "Мікрофон"

Учні отримують можливість сказати щось важливе щодо порушеного питання.

— Поняття мікрофону уявне, його функції може виконувати будь-який предмет, обраний вчителем.

— Кожен учень, що отримав у руки "мікрофон", повинен висловитися лаконічно й точно (працюють дві групи учнів по 5 чоловік).

Запитання для обговорення:

— Які проблеми, актуальні для всього людства, порушує лауреат Нобелівської премії Хемінгуей у повісті-притчі "Старий і море"?

— Чому повість "Старий і море" називають притчею?

**Ґабріель Ґарсія Маркес "Стариган із крилами" Форма роботи —
"Творчий етюд"**

Напиши творчий етюд на тему "Чи потрібні людям ангели?" (за оповіданням Г.Г.Маркеса "Стариган із крилами").

**Ґабріель Ґарсія Маркес "Стариган із крилами" Стратегія
"Дискусійний клуб"**

Учитель формулює проблему, над якою працює клас. Кожен учень, заповнюючи таблицю, робить свій висновок щодо поставленої проблеми, аргументуючи його.

Так	Проблема	Ні
	Чи є місце в душі сучасної людини для божого вісника—янгола?	

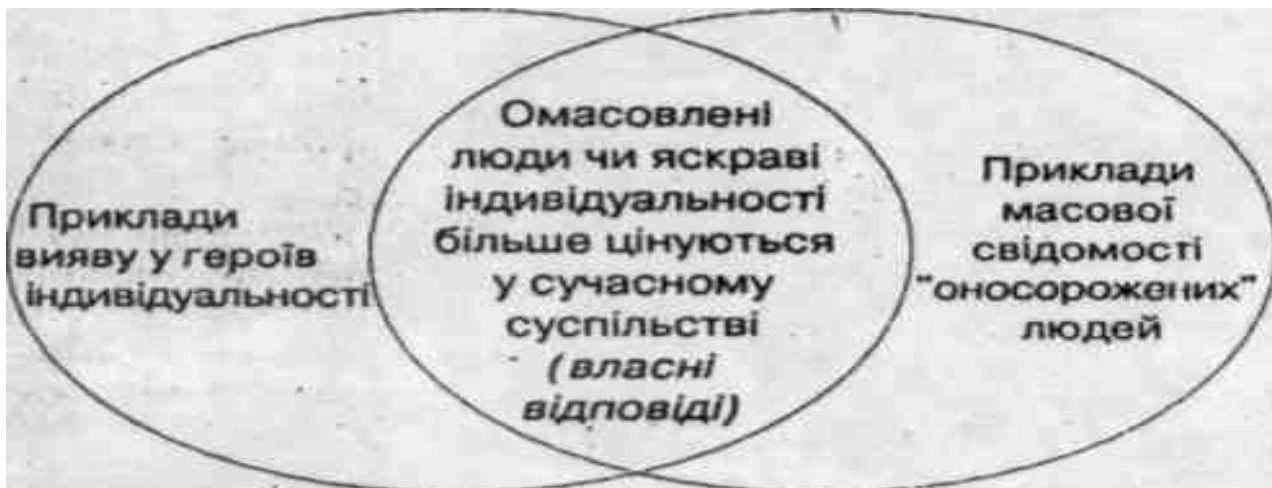
Підсумок роботи: обговорення проблеми в "Дискусійному клубі".

Західна драматургія.

**Фрідріх Дюрронматт "Гостина старої дами"
Стратегія "Дискусійний клуб"**

Так	Проблема	Ні
	Чи повинна людина спокутувати гріхи минулого?	

Е.Іонеско "Носороги" Форма роботи — "Кола моїх роздумів"

Алгоритм роботи

1. Учитель виділяє одну або кілька проблем, до розв'язання яких треба звернутися.
2. Інформація щодо кожної проблеми заноситься в окреме коло (кількість довільна).
3. У спільну частину записується висновок.

Наприклад, в окремій кола можна виписати приклади масової свідомості "оносорожених людей", а також приклади вияву в героїв індивідуальності (Беранже).

Висновок учні формулюють самостійно й записують у спільну центральну частину схеми.

Ежен Йонеско "Носороги" Форма роботи — "Творчий етюд"

Напиши творчий етюд на тему "Люди, не перетворюйтеся на носорогів".

Важливо так побудувати урок, щоб клас увесь час щось обдумував, аналізував, зіставляв тощо. Працюючи над структурою уроку, слід передбачити, дітей яких груп треба залучити до виконання того чи іншого завдання, створити в класі відповідну атмосферу пошуку. Не забувати про те, що вчитель повинен випромінювати позитивну енергетику. Тільки в такому разі його чекає успіх. А педагогічні інновації допоможуть зробити урок більш насиченим і цікавим.

Новітні технології, без сумніву, потрібні, бо вони активізують процес навчання, роблять його більш ефективним. Але перетворювати їх на самоціль, на мій погляд, недоречно. Інновації ні в якому разі не повинні витіснити на другий план традиційні методи, форми та прийоми роботи з текстом художнього твору.

Урок, нашпигований новітніми технологіями, може мати зворотний результат, коли діти не розуміють, для чого вони використовували такі методи, як "акваріум", "карусель", "мікрофон", про що нове дізналися під час вивчення теми. Ось чому бажано дозоване, фрагментарне використання новітніх технологій. Їх поглиблене вивчення та використання елементів новітніх технологій у поєднанні з інтерактивними методами контролю знань дають відчутні результати: 85% моїх учнів мають достатній та високий рівень знань, кращі з них стають призерами I, II і III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади із зарубіжної літератури.

Серед інших інновацій активно використовую педагогічну технологію "Створення ситуації успіху", яка працює на успіх дитини.

Література

1. Белкин А.С. Ситуация успеха. Как ее создать. Кн. для учителя. — М.: Просвещение, 1991.
2. Інноваційні технології та сучасний урок літератури / Упорядник І.Кузьменчук. — Київ, Видавничий дім "Шкільний світ", 2006.
3. Крупеник А.Л. Эффективный учитель. — Ростов-на-Дону: Феникс, 1995.
4. Мартинець А.М. Сучасний урок зарубіжної літератури. — Харків : видавнича група "Основа", 2005.
5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С. Полат. — М., 1999.
6. Пехота О.М. Освітні технології. — Київ: "А.С.К"; 2002.